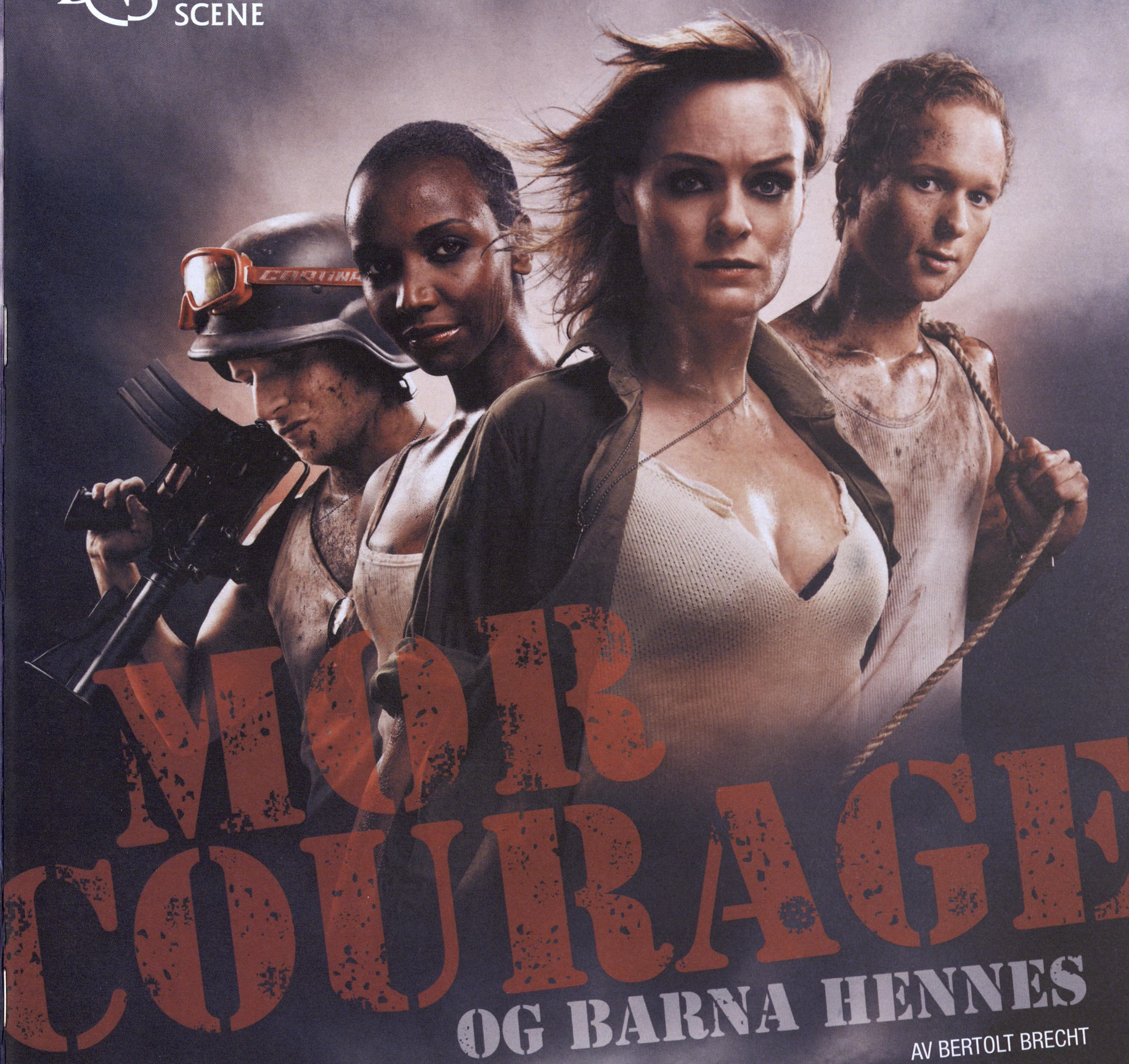

DNS DEN
NATIONALE
SCENE

MOR COURAGE

OG BARNNA HENNES

AV BERTOLT BRECHT

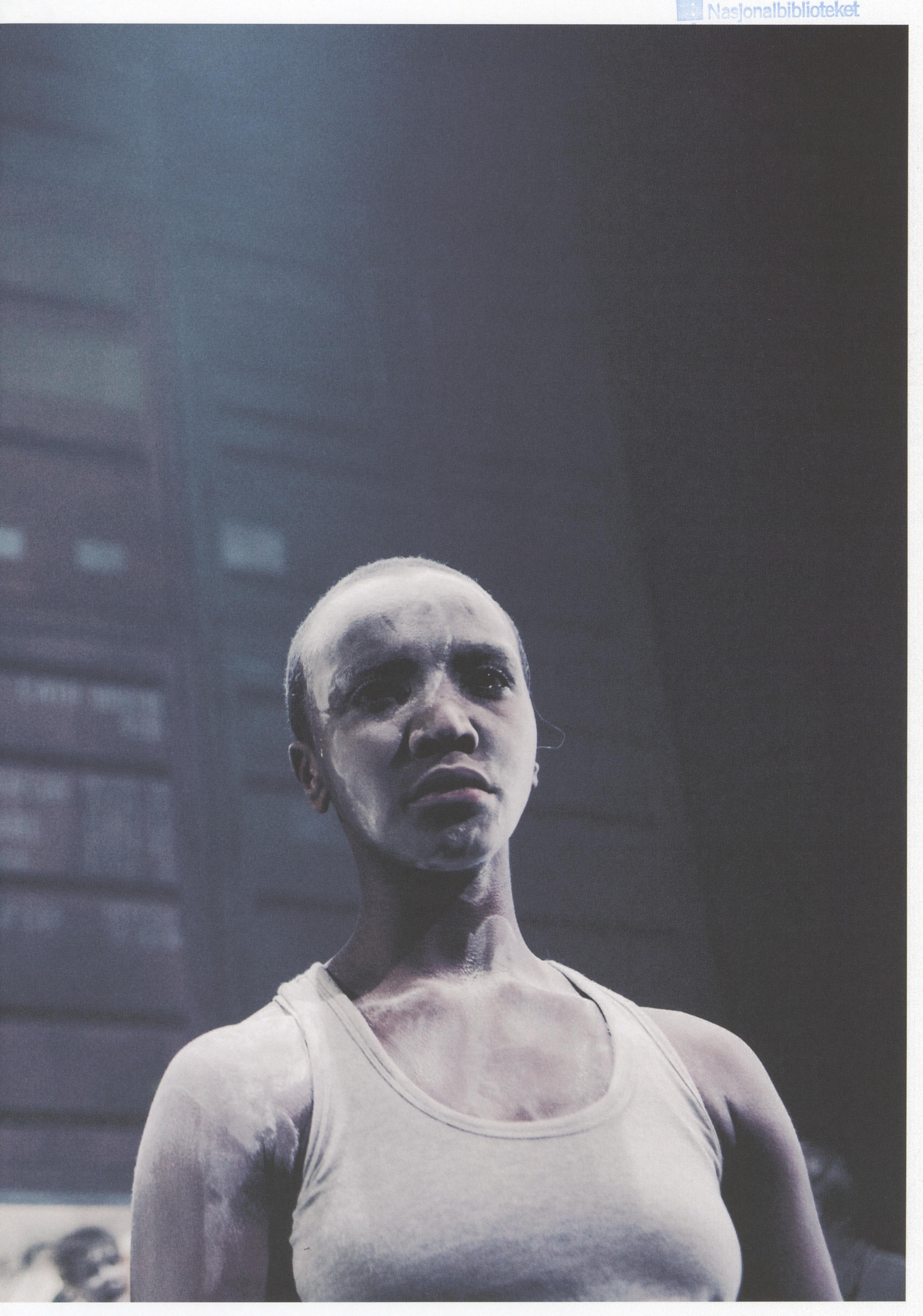

FULDBYRDELSEN

Tribunene hylder i jubel
den seirende unge atlet:
lemmers og lungers styrke,
kroppens fullkommenhet.
Dog venter på denne ungdom
En ennu større bedrift:
Timen da lemmer skal smaddres
Og lungene druknes i gift.

NORDAHL GRIEG (1936)

MOR COURAGE OG BARNA HENNES

AV BERTOLT BRECHT

Regissør:	Marit Moum Aune
Scenograf:	Even Børsum
Kostymedesigner:	Ingrid Nylander
Lysdesigner:	Arne Kambestad
Komponist/musikalsk ansvarlig:	Atle Halstensen
Koreograf:	Patrick King
Medkomponister/ musikalsk arrangement:	Karianne Jæger, Sigve Bull, Lars Bleiklie Devik, Atle Halstensen
Maskør:	Mette Noodt
Dramaturg:	Solrun Toft Iversen
Oversetter:	Ole Grepp
Medvirkende:	
Mor Courage:	Siren Jørgensen
Katrin, hennes stumme datter:	Sulekha Ali Omar
Eilif, den eldste sønnen:	Stian Isaksen
Sveitserosten, den yngste sønnen:	Jonas Nielsen
Ververen:	Frode Winther
Kokken:	Kristoffer Sagmo Aalberg
Feltpresten:	Jon Ketil Johnsen
Yvette Pottier:	Helle Haugsgjerd
Obersten:	Sverre Røssummoen
Studenter fra Studentteateret Immaturus: Anna Ree, Veslemøy Furusest, Morten Løvstedt, Svein Hofseth Hovland og Haflidi Arnar Haflidason	
Musikere:	
Klarinett, sopransaksofon:	Jan Kåre Hystad
Tangentinstrumenter:	Jonas Nielsen
Teaterforlag:	Nordiska ApS
Inspisient:	Sten Are Fogge
Lydtekniker:	Bjarte Våge
Rekvisitør:	Espen Røen og Cathrine Hopstock
Sceneteknisk kontakt:	Bjørn Rune Larsen og Nils N. Salomonsen

Dekor og kostymer er produsert på Den Nationale Scenes verksteder.
Forestillingen varer i 2 timer og 20 minutter, inkludert pause.
Det er ikke tillatt å fotografere, filme eller å gjøre lydopptak under forestillingen.

Premiere på Store Scene 14. Januar 2012

VELKOMMEN, KJÆRE PUBLIKUM!

Vår oppgave er å skape samfunnsrelevant og engasjerende teater av høy kunstnerisk kvalitet, og det er derfor med stor glede jeg endelig kan ønske velkommen til min første premiere som teatersjef på Den Nationale Scene.

Etter Utøya-massakren 22. juli i fjor, slo statsminister Jens Stoltenberg fast at vi skulle møte vold med fred, mord med roser: "Vi gir aldri opp våre verdier. Vårt svar er mer demokrati, mer åpenhet og mer humanitet."

Mor Courage er helt avhengig av krigen for å overleve. Hun selger varer på svartebørs og handler med det hun kan. Hva skjer med de menneskelige verdiene når det er selve konflikten man lever av?

Jeg tror ikke på et teater som gir alle svarene. Jeg tror på et teater som stiller spørsmål. Som får oss til å reflektere over våre valg, over det å være menneske.

"Bare når virkeligheten belærer oss, kan vi forandre den", sier Bertolt Brecht. Gjennom hele sitt forfatterskap var han opptatt av å skildre konflikten mellom det gode og det onde, mellom medmenneskelighet og kapital, mellom krig og fred.

Hadde Brecht levd i dag, ville han kanskje ha skildret Mor Courage på Gaza, eller i Afghanistan, i Irak eller på bakken i Libya.

Han var selv en stor teatermann som var opptatt av at publikum skulle underholdes i det ene øyeblikket - og i neste øyeblikk skulle vi innse at det vi opplevde var en ren fiksjon, et rent spill og en

laget virkelighet. Bertolt Brecht ønsket å engasjere og provosere. Men han ville også underholde oss. Musikkteater sto hans hjerte nært, fordi det både er teatralt og fordi det bryter med en realistisk spillestil.

I Marit Moum Aunes storslåtte oppsetning møter vi nye og etablerte DNS-skuespillere sammen med studenter fra studenteteateret Immaturus. Jeg er stolt over å kunne gi vår egen skuespiller, Siren Jørgensen, hennes første hovedrolle på Store Scene. Sulekha Ali Omar og Helle Haugsgjerd spiller sine første roller på DNS, og Jonas Nielsen fra bergensbandet Kakkaddafakka ønskes velkommen som blodfersk debutant. Og helt i Brechts ånd, har bergenserer Atle Halstensen ledet arbeidet med å nykomponere musikken til stykket. Fra Berlin har vi dessuten hentet inn den eminente koreografen Patrick King.

Ved å bruke teatrets virkemidler og lek, blir Brecht på nytt aktuell og samtidig, provoserende og underholdende, tankevekkende og relevant.

Velkommen på Den Nationale Scene!

U 221583 0
22G1
GROSS 30480 KG
67200 LBS
TARE 2130 KG
4695 LBS
NET 28350 KG
62505 LBS
CU CAP 83.2 CUM
173 CU FT

MCC-U
880111

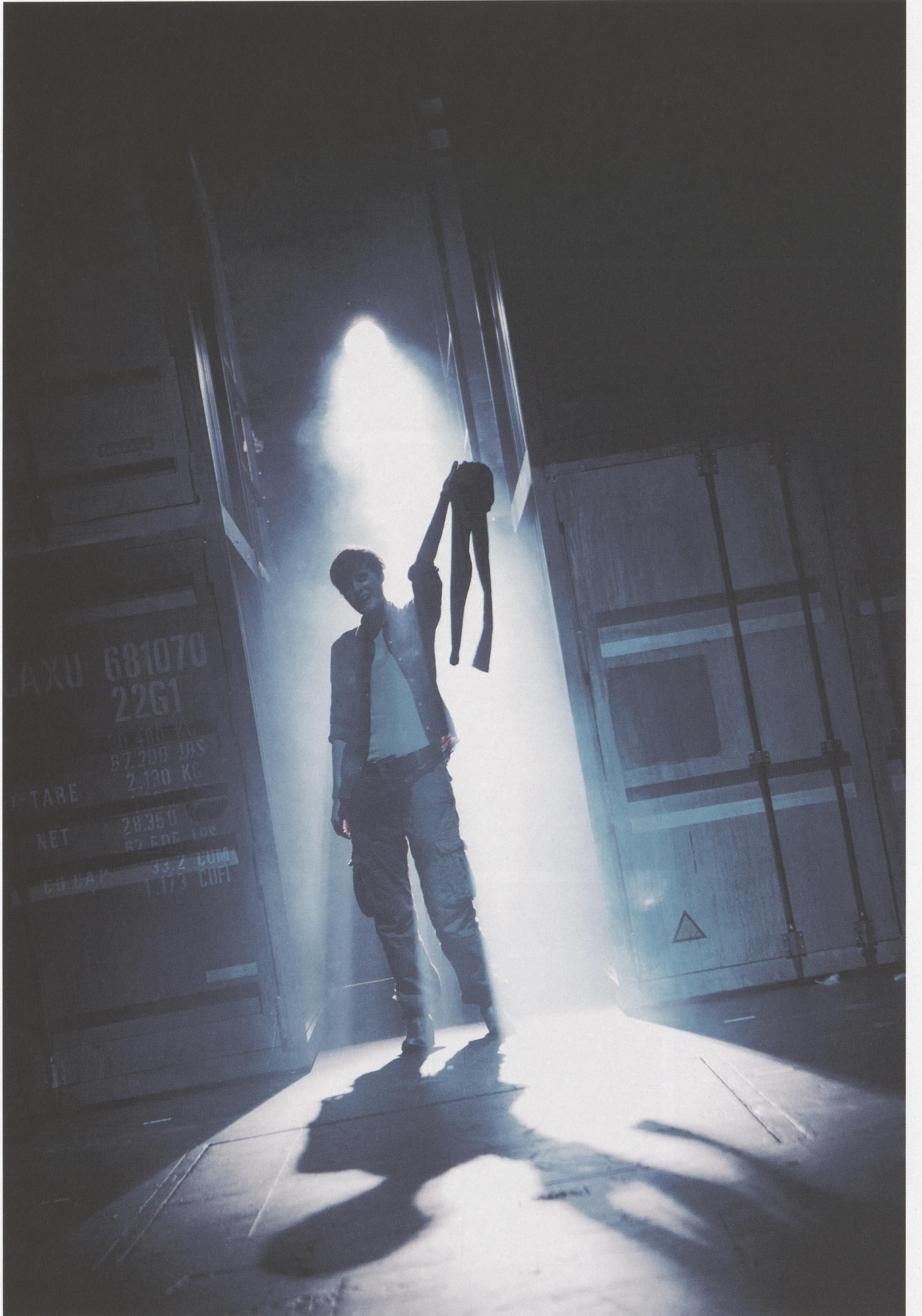

CAXU 681070
22G1
M.G.W 30480 KG
67200 LBS
TARE 2130 KG
4695 LBS
NET 28350 KG
62505 LBS
CU CAP 83.2 CUM
173 CU FT

U 206006
22G1
M.G.W 30480 KGS
67200 LBS
TARE 2180 KGS
4180 LBS
NET 28300 KGS
62390 LBS
CU CAP 83.2 CUM

AXU 681070
22G1
TARE 67.200 LBS
2.130 KG
NET 28.350
67.600 Lbs
CUM 33.2
CUFT 1.173

OM BERTOLT BRECHT OG HANS TID

Eugen Berthold Friedrich Brecht ble født i Augsburg 1898. Senere forenklet han fornavnet sitt til Bertolt. Augsburg er en svært gammel by, grunnlagt av romerne, og den har en viktig plass i historien om reformasjonen. Augsburg ble inntatt av svenskene under 30-årskrigen, et tema Brecht bruker i *Mor Courage*.

AV TOVE JENSEN HOLMÅS

Brecht begynte tidlig å skrive dikt, og han fikk noen av dem på trykk allerede i 1914. Etter gymnasiet begynte han å studere medisin i München, men det var forfatter han ville bli. I 1918, under 1. verdenskrig, ble han innkalt til tjeneste i saniteten. Å se soldatenes skader på nært hold gjorde dypt inntrykk på ham og formet hans sterke holdninger mot krig.

1. verdenskrig hadde en forferdelig virkning på en hel generasjon: Hundretusener av unge menn ble drept og skadet i kamp for å vinne en ås eller noen kilometer jord fra fienden. Soldatene fikk grusomme skader av de nye våpnene, som giftgass og flammekastere. Så altfor mange av Europas unge menn døde i skyttergravenes gjørme. Nordahl Grieg skrev i sin essaysamling *De unge døde* om tre unge poeter som falt i kampene. Verdenskrigen påvirket kunsten.

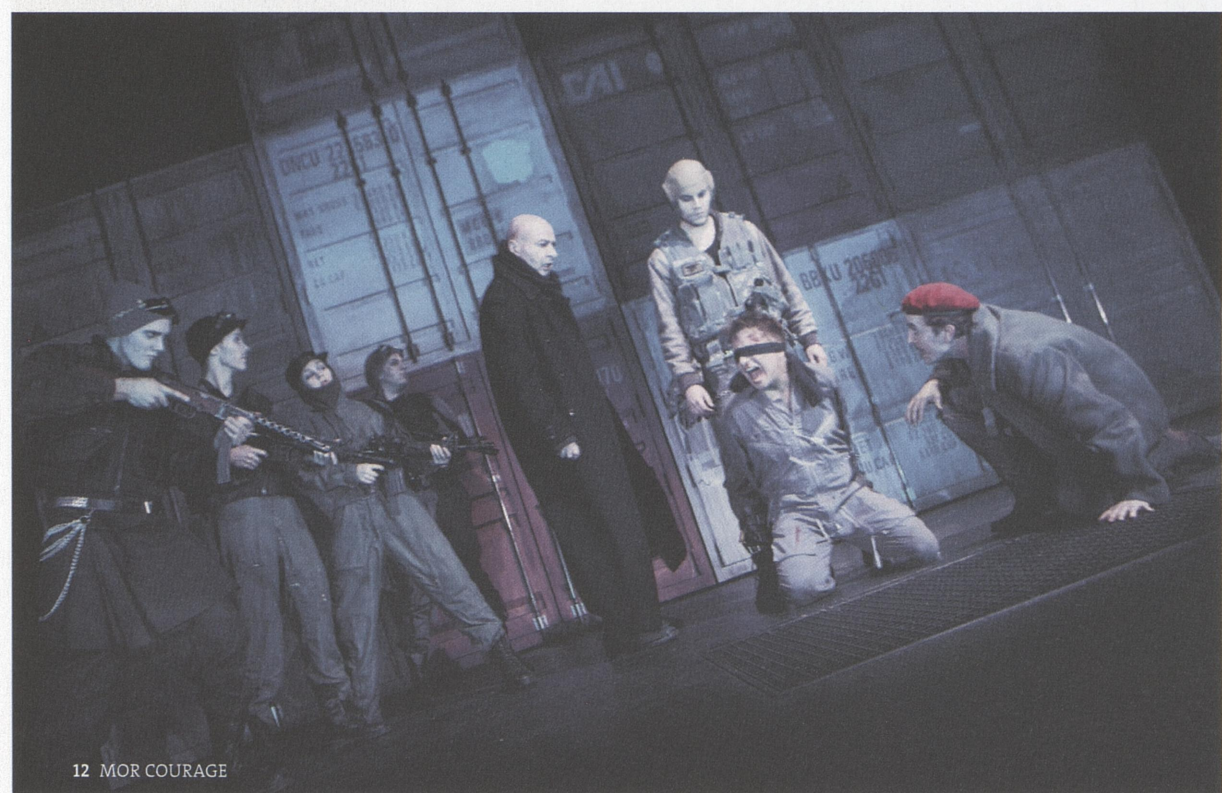
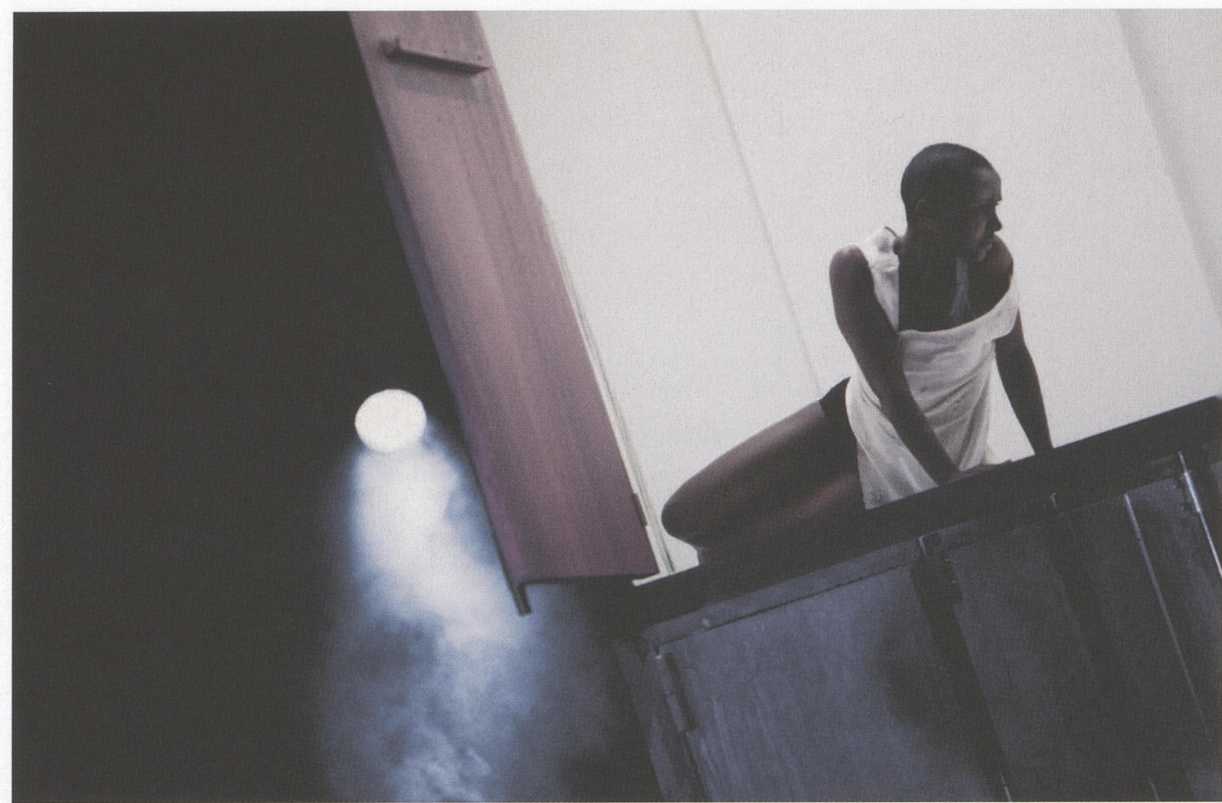
I 1922 utkom Brechts første skuespill, *Baal*, og *Trommer i natten* ble uroppført. I begge er der en viss påvirkning fra ekspresjonismen. I 1924 ble han så ansatt som dramaturg ved Max Reinhardts Deutsches Theater i Berlin. Han fikk etter hvert en betydelig erfaring innen dramaturgi og regi, og i 1927 begynte han samarbeidet med regissøren Erwin Piscator, og med komponisten Kurt Weill. *Tolvskillingsoperaen* kom i 1928. I Sovjetunionen og Tyskland var man begynt å arbeide med en form for teater som var forskjellig fra det gamle illusjonsteateret. Det skulle ikke lenger være identifisering med rollefigurene på scenen, folk skulle ikke tro at de så inn i et annet stykke virkelighet. Den nye metoden eller stilen ble

kalt episk teater. Det ble benyttet film- og bildeprosjeksjoner og innskutte, kommenterende sanger for å bryte opp den lineære handlingen. Skuespilleren skulle ha en viss distanse til sin rolle - vise rollen, ikke være den. Publikum skulle ikke bli oppslukt eller trollbundet av det som skjer på scenen, men bli i stand til å resonnerer, lære av det - bli kritiske iakttakere. Piscator tok sterkere, illusjonsbrytende virkemidler i bruk på sitt teater: Han hadde krigsinvalider med i handlingen i sine politiske revyer. De kjørte med sine lemlestedde kropper i rullestol over scenen. De fleste kritikere mente det ble for sterkt: Ingen ønsket å se virkeligheten, resultatene av krigen, på scenen.

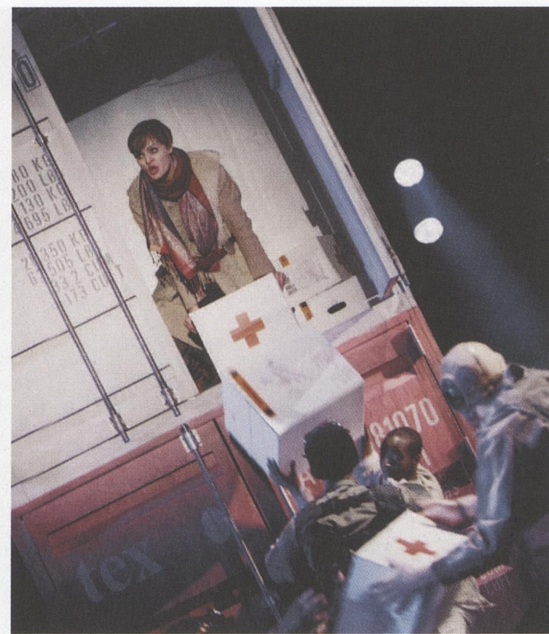
Under Weimar-republikken 1919-1933 blomstret kulturen på mange felt. Men etter krakket på børsen i 1929 tilspisset de politiske motsetningene i landet seg. I 1933 kom Hitler til makten, og gjennom en rekke raske lovendringer utviklet Tyskland seg til et diktatur. Mange kunstnere rømte landet. Brecht dro i eksil like etter riksdagsbrannen, til Sveits, Danmark, Finland og USA. I 1935 ble han fratatt sitt tyske statsborgerskap. Tiden i landflyktighet skulle imidlertid vise seg å bli en kreativ periode for ham. Blant verkene han skrev, kan nevnes *Galileo Galilei*, *Mor Courage* og *barna hennes*, *Det gode menneske fra Sezuan*, og *Den kaukasiske krittssirkelen*. Brecht var aldri redd for å ta opp tema fra andre forfattere og brukte dem på sin egen måte. Han utga også dikt, og prøvde seg på filmmanus. I USA fikk etter hvert Komiteen for uamerikansk virksomhet både ham og mange progressive ameri-

kanske kunstnere i kikkerten. Han dro da tilbake til Tyskland i 1948 og grunnla Berliner Ensemble i Øst-Tysklands hovedstad Berlin sammen med sin kone, den kjente skuespillerinnen Helene Weigel. Her utprøvde og perfektionerte han sin metode. Han samarbeidet med komponistene Kurt Weill, Hanns Eisler og Paul Dessau. Bertolt Brecht døde i 1956. Han etterlot seg en stor litterær arv, med poesi, prosa og teaterteoretiske skrifter, blant annet.

Kveldens skuespill *Mor Courage* ble skrevet i 1939, og fremsto som en advarsel mot den nye krigen som var på vei. Brecht var klar over at det kanskje var for sent. "Det ble ikke noe av de tenkte oppførelsene. Forfattere kan ikke skrive like fort som regjeringer er i stand til å lage krig. Å skrive krever nemlig evnen til å tenke. Altfor tidlig falt teatrene i den store røvers hånd. *Mor Courage* kom altså for sent." skrev Brecht i en artikkel i den danske avisen Politiken før en oppførelse i 1953. Skuespillet fikk sin urpremiere i Zürich i 1941, med Therese Giese i tittelrollen. Da den første oppførelsen av stykket kom i Tyskland i 1948, samsvarte begivenhetene og omgivelsene på scenen likevel med ødeleggelsene som Hitlerkrigen hadde forårsaket, mente Brecht: "De fillete klærne på scenen lignet de fillete klærne på tilskuerplassene". I samme artikkel kommer han med følgende tankekors: "Forfatteren spør seg selv: Hvor mange tilskuere til *Mor Courage* og *barna hennes* forstår i dag advarselen i stykket?"

Aktuell musikk til evig aktuelt tema

- Det norske teaterpublikummet må utsettes for nye stemmer hele tiden, både når det gjelder hvem som er med på å bidra musikalsk, men også nye sjangrer og uttrykk, sier komponist og musikalsk ansvarlig i *Mor Courage og barna hennes*, Atle Halstensen.

AV ELISE ERDAL

Når den dramatiske historien om Anna Fierling utspiller seg på Store Scene, skjer dette til nyskrevet musikk. Atle Halstensen er hovedkomponist, og har sammen med Karianne Jæger og Sigve Bull sørget for komposisjonene. Stykket er musikkteater i utgangspunktet, men har nå fått et ungt og moderne uttrykk. Atle Halstensen mener dette er viktig for at publikum skal kunne relatere til stykket.

- Temaet som tas opp i *Mor Courage og barna hennes* er evig aktuelt. Derfor må også musikken formidle den samme aktualiteten.

- Da stykket ble skrevet var Brecht allerede påvirket av kabaret- og populærmusikk-kultur, noe han drar helt til det ytterste. Men det som ble oppfattet som populærkultur da, oppfattes jo ikke som det nå, sier regissøren av stykket, Marit Moum Aune.

- Dermed er det kommunikasjonssplitt mellom det som den gangen var den aktuelle innfallsvinkelen for musikk, og slik situasjonen er i dag. Dersom en skal spille Brecht originalt, vil ikke stykket kommunisere slik Brecht hadde ønsket, heller ikke musikalsk, sier Atle Halstensen.

Episk drama

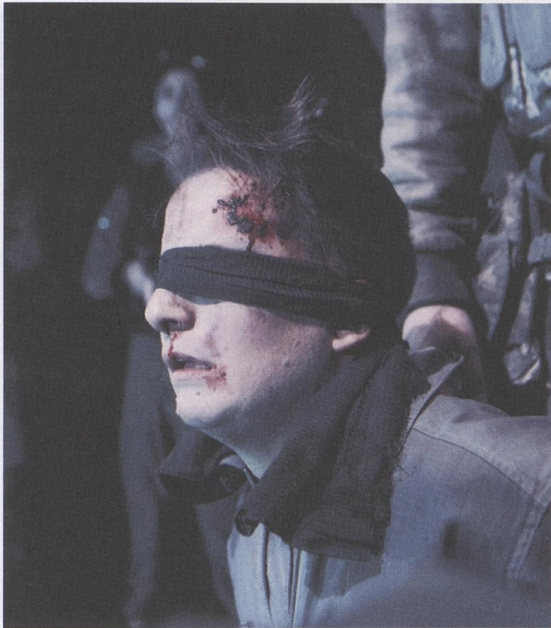
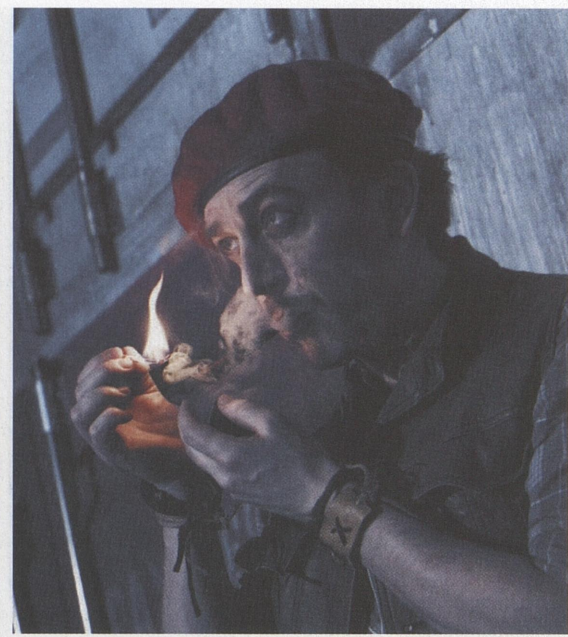
- *Mor Courage og barna hennes* er ikke et musikkdramatisk verk der musikken og komponisten står i fokus. Stykket er et episk drama der musikken er et av virkemidlene på lik linje med scenografi og skuespill, sier professor i teatervitenskap ved Universitetet i Bergen, Knut Ove Arntzen.

- Brecht legger inn sanger for å avbryte og kommentere handlingen, slik at tilskuerne får en distanse til det som skjer på scenen, samtidig som de skal få tid til ettertanke.

Grensesprengende

Regissøren og komponisten ønsker å utfordre publikum med musikken, og er ikke så opptatt av at tilhørerne skal inn i komfortsonen sin.

- En del av denne musikken er ubehagelig. Den er ubehagelig høy, ubehagelig sunget, ubehagelig vulgær, men kan også være hudløs. Så lydbildet går fra å være hardt og utagerende til sårbart og nakent, og det er ingenting i mellom, sier Atle Halstensen. Han forteller at han er inspirert av hiphopens estetikk, og har prøvd å innføre en slags urban

streetwise dialekt i akkompagnementet.

– Musikken er repeterende, suggererende og vedvarende. Den har mange lag, samtidig som den kan forstås og oppleves umiddelbart.

– Teksten er grensesprengende å skrive musikk til fordi den hele tiden er i ytterkanten av det som er behagelig. Dette må akkompagneres av lydintensitet og volum, og en måte å synge på som gjør at en klarer å kommunisere det. Dette er ikke gøy og artig, selv om det er produsert på en gateaktig måte.

Musikkens funksjon

Atle Halstensen er opptatt av at det skal være en enhetlig tanke bak musikken.

– Musikken skal spille en dramatisk rolle, og være en integrert del av helheten. Sangene i stykket er viktige kommentarer til handlingen, og det er ingen musikknumre som kun er der for å underholde.

Han mener musikken må være inspirert av den sammenhengen den står i.

– Vi ønsker at musikken som følger denne versjonen av stykket sier noe om et musikk-

bilde og musikkuttrykk som er samtidig. Derfor har det vært tett samarbeid mellom scenograf og kostymeansvarlig underveis i prosessen.

– Musikken er skrevet for scenografien som består av havnekonteinere, og stykket akkompagneres av at vi slår på disse. På denne måten utdyper det en ser og det en hører hverandre, og det blir en enhet også i musikken.

Godt samarbeid

Det er ikke første gangen Marit Moum Aune og Atle Halstensen jobber sammen. Tidligere har de blant annet samarbeidet på *Vi har så korte armar* av Olaug Nilssen og *Fluenes Herre* på Nationalteatret.

Selv om Atle Halstensen er mest kjent som popkomponist, skriver han også moderne klassisk musikk. Dette var en viktig grunn til at Marit Moum Aune ville ha han med på laget.

– Atle har en solid klassisk musikkutdanning, og en sjangerbevissthet som jeg trengte til dette stykket.

Selv trekker han fram det gode samarbeidet med teamet rundt han i musikkproduksjonen, og er takknemlig for å ha fått jobbet med så dyktige musikere.

– Vi er en gruppe vidt forskjellige mennesker, men har en felles kommunikasjon gjennom musikken. Dette gjør samarbeidet morsomt, og det ferdige resultatet får et ungt og helt unikt uttrykk.

Mer ny musikk

Atle Halstensen mener det er for lite nyskrevet musikk for norske hovedscener.

– Det verste som kan skje for norsk teater er at musikken stivner og slutter å utvikle seg i nye retninger. Nettopp derfor er det viktig at norsk teater og teaterpublikummet hele tiden utsettes for nyskrevet musikk og nye musikalske stemmer, avslutter han.

EN LESENDE ARBEIDERS SPØRSMÅL

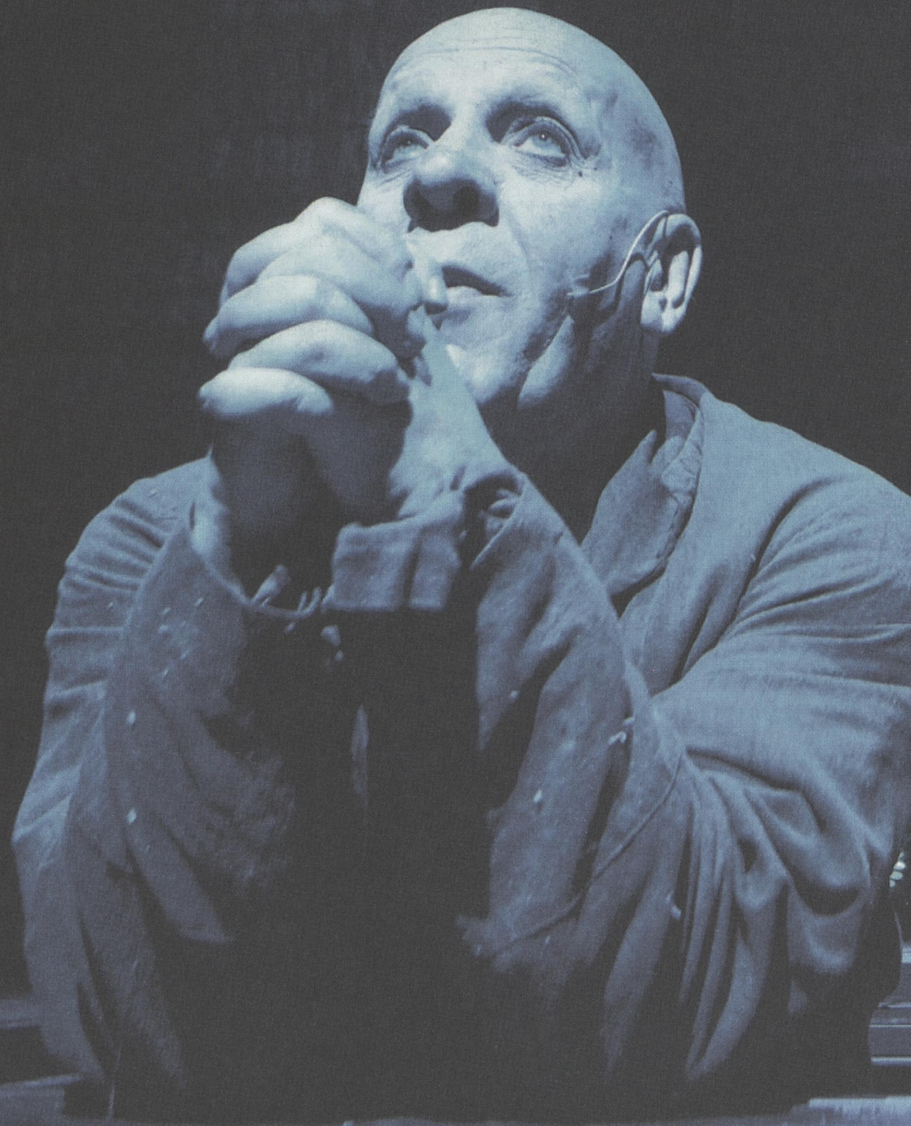
AV BERTOLT BRECHT - OVERSATT AV GEORG JOHANNESSEN

Hvem bygde Theben med de sju portene?
I bøkene står noen kongenavn.
Har kongene slept på murblokker?
Og Babylon, ødelagt så mange ganger:
Hvem gjenreiste Babylon så mange ganger?
Lima strålte av gull: Hvor bodde
bygningsarbeiderne i Lima?
Den kinesiske mur ble endelig ferdig:
Hvor gikk murerne da?
Det store Roma er fullt av triumfbuer:
Hvem satte dem opp? Over hvem triumferte de?
Og i sangenes Bysantz: Bodde alle i slott?
Selv i sagnenes Atlantis brølte de drukne
på sine slaver da havet kom.

Den unge Alexander tok India.
Han alene?
Cæsar slo gallerne.
Hadde han ikke engang med seg en kokk?
Filip av Spania gråt da hans armada
gikk under: Var det ingen andre som gråt?
Fredrik den andre seiret i sjuårskrigen. Hvem
seiret bortsett fra ham?

På hver side: en ny seier.
Hvem kokte seiersmaten?
Hvert tiår: en ny stor mann.
Hvem betalte regningen?

Så mange historier.
Så mange spørsmål.

GODHETENS VILKÅR I EN ØND VERDEN

I hvilken grad har man ansvar for sine handlinger dersom man selv er offer for en eller annen ublid skjebne? Spørsmålet er svært aktuelt, som kjent.

AV BISKOP I BJØRGVIN, HALVOR NORDHAUG

I stykket om *Mor Courage* er hovedpersonen, Anna Fierling, en grådig kvinne og ingen ideell mor. Men hvilke andre muligheter har hun hvis hun og barna skal komme seg gjennom krigens redsler? Må hun ikke handle slik hun gjør for å klare seg? Samtidig er bildet sammensatt. Anna Fierling er ikke bare et offer, hun er også en aktør som ivaretar egne interesser. Hennes handlingsrom er likevel begrenset og bestemt av krigens ondskap.

Bertolt Brecht er blant de aller største teaternavn i forrige århundre. Han var marxist, og i likhet med Marx mente han at det viktigste ikke var å forstå verden, men å forandre den. For å endre verden til det bedre kommer man imidlertid, i følge Brecht, ikke særlig langt med moralske appeller til enkeltmennesket. Det er samfunnssystemet som er ondets rot og som må forandres. I et annet drama, *Det gode mennesket i Sezuan*, viser Brecht hvordan det kapitalistiske system virker tilsvarende, om enn på mer raffinert vis: Det er umulig å være et godt menneske i

en verden som styres etter pengenes lov.

Hvilket ansvar har et enkelt menneske?

Brecht formidler slik et dobbelt budskap: Han plasserer ansvaret for samfunnets ondskap hos systemet, det være seg krigen eller kapitalismen, og fritar dermed langt på vei det enkelte menneske for det moralske ansvaret for sine handlinger. Samtidig oppfordrer

Det er umulig å være et godt menneske i en verden som styres etter pengenes lov.

han tilskueren til selv å handle moralsk ansvarlig ved å engasjere seg samfunnsmessig for at onde systemer kan avskaffes. Denne politiske tendensen er tydelig i hele Brechts teaterforståelse («Det episke teater»). Ved hjelp av ulike dramaturgiske grep vil han ut-

fordre publikum til å se handlingen utenfra, ta stilling til det som vises, og så engasjere seg i verden utenfor teateret.

Vi trenger å høre Brechts oppfordring til politisk arbeid for et samfunn der godheten har bedre vilkår. Samtidig spør jeg om Brecht går for langt i å legge skylden på ytre forhold. Det kan riktig nok lyde illusorisk å snakke om «menneskets frihet» under de vilkår som Anna Fierling må leve under. Har hun ikke likevel et eget ansvar for sine handlinger? Finnes det situasjoner som er så tvingende at man ikke har et valg? Det er mange fortellinger om mennesker som i krig setter egne interesser til side, ofte med livet som innsats, og midt i ondskaper skaper lommer av godhet der andre spilleregler får gjelde.

Lar krigen seg forsvare?

Bertolt Brecht skrev stykket om *Mor Courage* i sitt danske eksil høsten 1939 bare noen uker etter at Hitlers tropper angrep Polen. Brechts fordømmelse av dette angrepet var det ingen

tvil om. Men ved å legge stykkets handling 300 år tilbake til Tredveårskrigen (1618-48), retter han skarp kritikk mot alle kriger som barbariske og menneskefiendtlige.

Dermed utfordres også vi av Brecht til å spørre om det i vår tid finnes kriger som kan kalles «rettferdige», det vil si moralsk forsvarlige. I den kristne kirkes historie har dette spørsmålet vært omstridt helt fra oldkirken av. Med utgangspunkt i Jesu radikale oppfordring om «å vende det andre kinn til» (Matteus 5,39) har det alltid vært kristne med et konsekvent pasifistisk standpunkt. De fleste har likevel innsett at slik verden engang er, finnes det situasjoner som kan tvinge også kristne mennesker til våpen og voldsbruk. De har funnet støtte i Paulus som i Romerbrevet (13. kapittel) anerkjenner at styresmakten må bære sverd for å holde ondskapen i sjakk.

I sitt Nobelforedrag i 2009 gikk Barack Obama, som selv er kristen, inn i denne tematikken. Han mente at det også i dag kan ten-

kes en «rettferdig krig» som er verd å kjempe. Men den må i så fall være siste utvei til å forsvare helt basale menneskerettigheter og sikkerhetsbehov.

Målt med dette som utgangspunkt skulle eksempelvis krigen som Obama nå avslutter i Irak aldri ha vært påbegynt. Den ble startet på gale premisser og har i sum vært en ulykke. For landets kristne har angrepet fra vestlige og «kristne» land gjort deres situasjon vesentlig verre. Mange har flyktet.

Vanskeligere å vurdere er tilfellet Afghanistan. Det ligger et FN-mandat til grunn for krigen. Men vil freden og demokratiet ha noen sjanse når siste utenlandske soldat er ute? Vil ikke krigens råskap gi hatet og uforsonligheten mot Vesten ny næring?

Bertolt Brecht og vi

Mor Courage viser oss hva krigen gjør med dem som trekkes inn i den. Kan krig likevel la seg forsvare? Spørsmålet kan ikke løses en gang for alle. Hver situasjon må vurderes for

seg, ut fra hvilke verdier som står på spill og hvilke midler vi tar i bruk for å redde dem. Det handler om å velge det minste av flere onder.

Selv om en krig skulle være verd å kjempe, lar Brecht oss i dette stykket se at vi lett trekkes inn i et destruktivt system der man tilsynelatende enten må delta i det skitne spillet og gå til grunne langsomt, eller holde seg ren og gå til grunne med en gang.

Men nedtoner han kanskje som marxist at det også under slike vilkår er et spillerom for moral og samvittighet? Det er et grunnleggende kristent og humanistisk perspektiv at et menneske alltid og under alle forhold bærer med seg sin storhet, sitt menneskeverd og dermed også sin ansvarlighet. Ingen kan frikjenne seg selv fra ansvaret for sine handlinger ved å vise til ytre omstendigheter, det være seg krigen eller kapitalismen, eller for den saks skyld en sørgelig oppvekst.

MARIT MOUM AUNE

Regissør

Marit Moum Aune har gjennom 25 år iscenesatt teater, musikal, opera, dans og standup, og gjestet de fleste norske scener. Hun har arbeidet med radio og TV (regissert NRK-serien *Harry & Charles*, *Gullruten 2010*). Aune fikk Heddaprisen for *Genanse og verdighet* på Nationalteatret. Hun er også tildelt Skandinavisk Nasjonalteaterpris og Osloprisen. I forrige sesong hadde hun suksess med *Romeo og Julie* på Trøndelag Teater, *Vi har så korte armar* på Det Norske Teatret, og *Lærere for livet* på Oslo Nye Teater. *Mor Courage og barna hennes* er hennes debutforestilling på DNS.

Scenograf

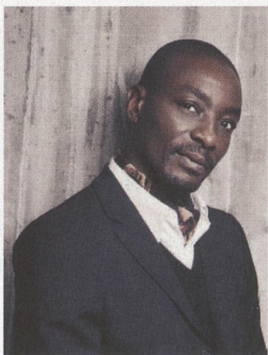
Even Børsum har arbeidet som scenograf siden 1995. Børsum har hatt scenografioppdrag ved de fleste norske scener, tidvis også kostyme- og lysdesign. Av produksjoner kan nevnes: *Hamlet* (Nationalteatret), *As you like it*, *Jungelboka* og *Next to normal* (Det Norske Teatret), *Rent*, *West Side Story* og *Romeo og Julie* (Trøndelag Teater), *Det tusende hjerte* og *Sonny* (Rogaland Teater), og *Les Misérables*, *Manndomsprøven* og *Elektra* (Oslo Nye Teater). Her på DNS har han tidligere hatt scenografien på *Kong Lear*, *Romeo og Julie* og *Spelemann på taket*. Børsum har også gjort scenografi for svensk teater, og for TV i Norge og Sverige.

EVEN BØRSUM

Koreograf

Patrick Kings vei fra det klassiske teateret (Dance Theater i Harlem, Louis Falco Dance Co og Cullberg Ballet) gjennom moteverdenen, diverse events, sirkus, kabaret, film og tv, nærmest garanterer fantasifulle koreografier på høyeste kunstneriske nivå. Han har skapt og fremført koreografi for en rekke europeiske kongehus, samt for moteelite som Valentino, Armani, Fendi og Lagerfeld. King har i løpet av karrieren beveget seg gjennom alt fra klassisk-moderne dans til glamorøse og dristige kabaret-revyer, i tillegg til å bidra med koreografi til oppvisningen *Zumanity* på Cirque du Soleil i Las Vegas og deler av åpningsseremonien til OL i Lillehammer. King bidro også under jubileumsarrangementet for Unionsoppløsningen i 1905, i nærvær av den norske kongefamilien. Andre samarbeid inkluderer Naomi Campbell, Bono (U2), Quincy Jones og Ivana Trump, og åpningen av CeBIT 2010 for Tysklands forbundskansler Angela Merkel. King er nåværende kreativ leder for Salon K i Berlin, som med en miks av dans, sang, akrobatikk og poesi skaper forestillinger over hele verden.

PATRICK KING

Kostymedesigner

Ingrid Nylander er utdannet ved Statens kunst- og håndverksskole. Hun har hatt kostymeansvar for en rekke forestillinger ved de fleste norske teatre, blant annet *Mesteren og Margarita* og *Sonny* på Rogaland Teater, *An-Magritt* på Trøndelag Teater, *Jungelboka* på Det Norske Teatret og *Hamlet* og *En sporvogn til begjær* på Nationalteatret. Hun har også vært kostymedesigner for filmen *Jakten på nyresteinene*. Ved Den Nationale Scene har Ingrid Nylander blant annet designet kostymer til *Alice i eventyrland* (2005), *Macbeth*, *Dyrene i Hakkebakkeskogen* (2008/10) og senest på Gunnar Staalesens *Peder Påske* (2011). I 2004 mottok hun Heddaprisen for beste kostyme for forestillingen *La Cage aux Folles* på Oslo Nye Teater.

INGRID NYLANDER

Komponist

Atle Halstensen er utdannet ved Griegakademiet og Sweelinck Music Conservatory (Amsterdam). Han har komponert flere bestillingsverk (bl.a. *The Evolving European* for Bergen Filharmoniske Orkester/ Berlin kammerorkester). Halstensen har også hatt musikalsk ledelse for Spellemannprisen siden 2004, og er i dag en av landets mest benyttede teaterkomponister. Han har vært musikalsk leder/musikkarrangør for Oslo NyeTeaters *Les Misérables*, *Elektra*, *Singin' in the Rain*, *Breaking the Waves*, *Arsenikk og gamle kniplinger* og *Spelemann på taket*. Han har også satt opp *Next To Normal*, *Jesus Christ Superstar* og *The Urban Junglebook* ved Det Norske teatret. De siste to årene har bergenseren vært musikalsk ansvarlig for Nobels Fredspriskonsert. Han komponerte også pauseinnslagene ved *Eurovision Song Contest* i Telenor Arena i 2010. Halstensen har turnert som musiker med flere nasjonale artister. Han har også medvirket på flere cd-utgivelser. Våren 2011 komponerte Halstensen musikken til Gunnar Staalesens bergenskomedie *Peder Påske* på Store Scene.

ATLE HALSTENSEN

Medkomponist

Karianne Jæger har musikalsk utdannelse og bakgrunn som sanger. Hun har sunget i flere av landets fremste vokale ensembler som vokalgruppen Pitsj, Det Norske Solistkor og Kammerkoret NOVA. I løpet av de siste årene har hun komponert musikk til flere sceneoppsetninger og forestillinger. Her kan nevnes *Veien til København* (klimakonferansen), *Stoltentann* (Knut Nærum), *Eurovision Song Contest* (pauseinnslag semifinaler), *Drammen 2011* (byjubileet 200 år), Amundsenjubileet 2011 og oppsetningen av *Peder Påske*.

Medkomponist

Sigve Bull er produsent, komponist og ingeniør. Etter noen år med å jobbe på prosjekter i Storbritannia, returnerte Sigve til Norge hvor han nå jobber som produsent for PhatCat studios. Sigve har samarbeidet med Atle Halstensen på flere musikkteaterproduksjoner. *Mor Courage og barna hennes* er den første musikkproduksjonen han bidrar med på DNS.

PÅ SCENEN

SIREN JØRGENSEN

SULEKHA ALI OMAR

STIAN ISAKSEN

JONAS NIELSEN

FRODE WINTHER

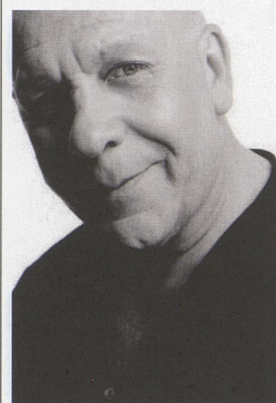
KRISTOFFER SAGMO AALBERG

JON KETIL JOHNSEN

HELLE HAUGSGJERD

SVERRE RØSSUMMOEN

Studenter fra Studentteateret Immaturus: Anna Ree, Veslemøy Furuset, Morten Løtvedt, Svein Hofseth Hovland og Hafliði Arnar Hafliðason

Les mer om våre skuespillere på dns.no

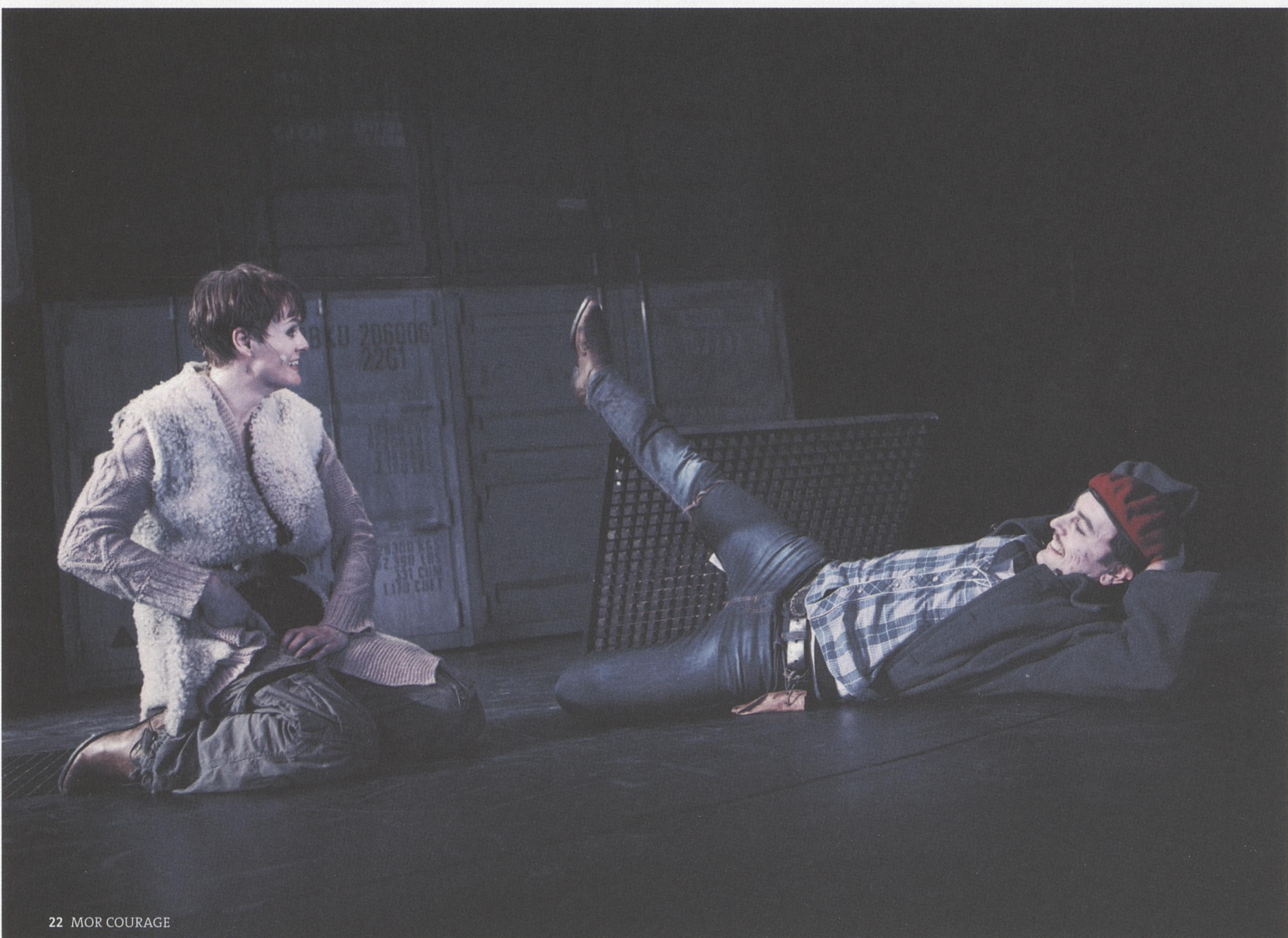
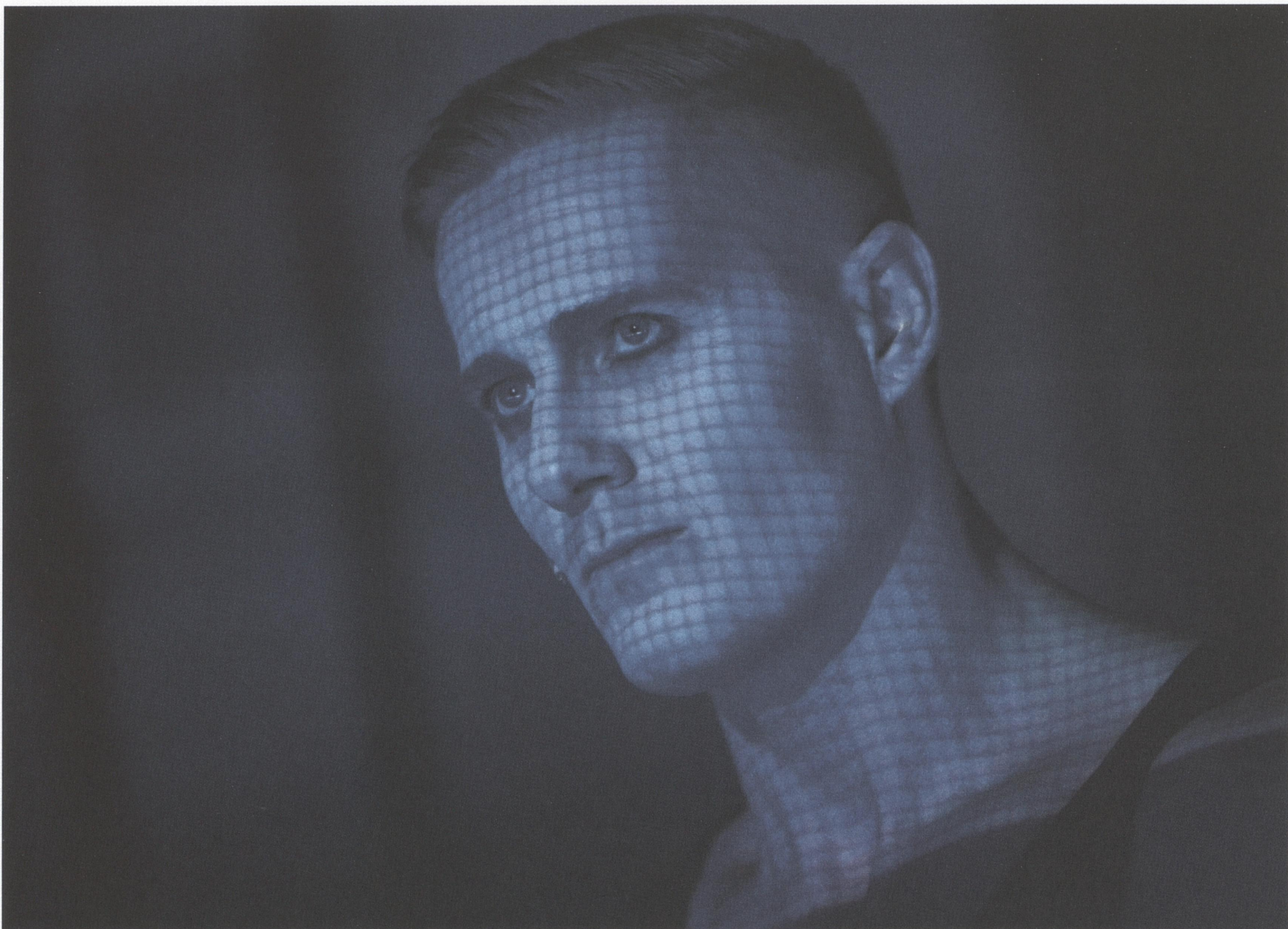

Foto: Fredrik Arff

STOLT SPONSOR AV MANGFOLDET

Vi er opptatt av et levende kultur-, idretts- og organisasjonsliv, både nasjonalt og lokalt. DNB er en stor støttespiller av norsk kulturliv, en viktig arena for utøvende kunst.

DNB sponser levende kultur.

dnb.no

Bank fra A til Å

AS Den Nationale Scene | Pb 78 Sentrum, 5803 Bergen, tlf.: 55 54 97 00 | Billettbestilling tlf.: 55 60 70 80, www.dns.no

Ansvarlig utgiver: Agnete G. Haaland | **Redaktør:** Ole Friele jr. | **I redaksjonen:** Solrun Toft Iversen, Tove Jensen Holmås, Elise Erdal, Marit Moum Aune, Even Børsum og Kristoffer Sagmo Aalberg | **Scene- og forsidefoto:** Fredrik Arff | **Portrettfoto:** Fredrik Arff og Ole Friele jr. | **Grafisk utforming:** Eva Tuft Design

Program nr. 1 – 2012 | Kr. 50,-